

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДОПРИНОСИМА ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Члан 1.

У Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13 и 108/13), у члану 44. став 1. тачка 1) проценат: „24%” замењује се процентом: „26%”.

У тачки 2) проценат: „12,3%” замењује се процентом: „10,3%”.

У ставу 2. тачка 1) проценат: „13%” замењује се процентом: „14%”, а проценат „11%” замењује се процентом: „12%”.

У тачки 2) проценат: „6,15%” замењује се процентом: „5,15%”.

Члан 2.

Члан 45. мења се и гласи:

„Члан 45.

Послодавац - правно лице, односно предузетник који запосли ново лице има право на повраћај дела плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање, на терет запосленог и на терет послодавца, по основу зараде за новозапослено лице, исплаћене закључно са 30. јуном 2016. године.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана сматра се лице са којим је послодавац закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи, које је пријавио на обавезно социјално осигурање код надлежне организације за обавезно социјално осигурање и које је пре заснивања радног односа код Националне службе за запошљавање било без прекида пријављено као незапослено најмање шест месеци, а лице које се сматра приправником најмање три месеца, и за то време није остваривало било коју врсту прихода по основу радног ангажовања.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана не сматра се лице које је пре заснивања радног односа било запослено код послодавца који је повезано лице са послодавцем код кога заснива радни однос, односно код послодавца који би, да није престао да постоји, био повезано лице са послодавцем код кога новозапослено лице заснива радни однос, независно од тога да ли је постојао прекид радног односа.

Повезано лице, у смислу овог закона, је лице које се сматра повезаним лицем у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица.

Олакшицу из става 1. овог члана може остварити послодавац ако се заснивањем радног односа са новозапосленим лицем повећа број запослених код послодавца у односу на број запослених на дан 31. марта 2014. године.

Олакшицу из става 1. овог члана може да користи и послодавац који започне обављање делатности после 31. марта 2014. године.

Послодавац има право на повраћај плаћених доприноса из става 1. овог члана, и то:

1) 65% ако је засновао радни однос са најмање једним, а највише са девет новозапослених лица;

2) 70% ако је засновао радни однос са најмање 10, а највише са 99 новозапослених лица;

3) 75% ако је засновао радни однос са најмање 100 новозапослених лица.

Повраћај плаћених доприноса из става 7. овог члана врши се у складу са законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација, у року од 15 дана од дана подношења захтева за повраћај надлежном пореском органу.

Послодавац који за одређено лице користи било коју врсту подстицаја у складу са одговарајућим прописом, осим у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана, по основу заснивања радног односа тог лица нема право да за то лице оствари олакшицу из овог члана.

Олакшицу из овог члана не могу остварити државни органи и организације, јавна предузећа, јавне службе и други директни или индиректни буџетски корисници."

Члан 3.

Члан 45а брише се.

Члан 4.

Одредбе члана 1. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2014. године, а одредбе чл. 2. и 3. овог закона примењиваће се од 1. јула 2014. године.

Изузетно од става 1. овог члана, код обрачуна и исплата зараде, односно плате и накнаде зараде, односно накнаде плате, стопе доприноса за обавезно социјално осигурање из члана 1. овог закона примењују се почев од обрачуна и исплата за месец јун 2014. године.

Члан 5.

Послодавац који је до 1. јула 2014. године стекао право на олакшицу из чл. 45. и 45а Закона о о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13 и 108/13), олакшицу остварује у складу са тим законом.

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 8. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, систем у области социјалног осигурања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

• Проблеми које Закон треба да реши, односно циљеви који се Законом постижу

У оквиру активности на спровођењу мера економске реформе, у складу са економском и социјалном политиком Владе Републике Србије, предлаже се, између осталих, и доношење Закона о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

У циљу оптимизације трансфера средстава из буџета врши се измена висине стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање са 24% на 26% и доприноса за обавезно здравствено осигурање са 12,3% на 10,3%, чиме се повећава одрживост система обавезног пензијског и инвалидског осигурања без повећања укупног фискалног оптерећења зарада.

Поред тога, разлози за доношење овог закона садржани су у потреби да се, у циљу обезбеђивања услова за спровођење свеобухватне реформе пословног окружења, створе околности за прилив инвестиција, запошљавање и привредни раст и омогуће повољнији услови привређивања растерећењем привредних субјеката.

С тим у вези, предложена олакшица приликом запошљавања нових радника има за циљ отклањање сиве зоне у области запошљавања и њено превођење у легалне токове. Овом мером подстиче се легално запошљавање и самим тим побољшање положаја лица која су незапослена, односно која раде али нису пријављена на обавезно социјално осигурање. Ова мера представља једну од мера реформе пословног окружења које имају за циљ смањење ризика и трошкова пословања у Републици Србији.

У том смислу, основна садржина предложених измена и допуна Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13 и 108/13) састоји се у томе да се послодавцима из приватног сектора обезбеди фискални подстицај како би инвестирали у радна места и запошљавали више лица.

Предложеним законским решењем замењује се досадашњи систем олакшица који се односи на запошљавање одређених категорија лица (приправника, лица млађих од 30 година и лица старијих од 45 година, односно 50 година) једном мером која се односи на запошљавање нових лица независно од старосне границе, односно радног искуства, која ће бити транспарентна, једноставна, јасна и ефикасна. У том смислу, сваки послодавац - правно лице или предузетник из приватног сектора који повећа број лица са којима је засновао радни однос у односу на број запослених на дан 31. марта 2014. године, има право да оствари повраћај дела плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање, на терет запосленог и на терет послодавца, по основу зараде новозапосленог лица. Олакшица ће износити између 65% и 75%

плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање на терет запосленог и на терет послодавца, у зависности од броја новозапослених лица.

• *Разматране могућности да се проблеми реше и без доношења Закона*

Имајући у виду да је реч о елементима система и политике јавних прихода који се, сагласно одредбама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС” бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка и 108/13), уводе законом, то значи да се измене и допуне тих елемената могу вршити само законом. Према томе, како се материја која се уређује овим законом односи на доприносе за финансирање обавезног социјалног осигурања и спада у законодавну регулативу, није разматрано, нити је било основа за разматрање њеног уређења другим законом или подзаконским актом.

• *Зашто је доношење Закона најбољи начин за решавање проблема*

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона, тј. изменама и допунама закона.

Уређивањем материје доприноса за обавезно социјално осигурање законом даје се допринос правној сигурности и обезбеђује јавности доступност у погледу вођења политике у области социјалног осигурања, с обзиром на то да се закон као општи правни акт објављује и ствара једнака права и обавезе за све субјекте који се нађу у истој правној ситуацији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз члан 1.

Предложена је измена члана 44. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, тако да је измењена стопа доприноса за пензијско и инвалидско осигурање са 24% на 26%, односно када се доприноси плаћају истовремено из основице и на основицу стопа за запосленог износи 14% уместо 13%, а за послодавца 12% уместо 11%. Стопа доприноса за обавезно здравствено осигурање измењена је са 12,3% на 10,3%.

Уз члан 2.

Предложена је измена члана 45. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, тако да се њом прописује олакшица за запошљавање нових радника независно од категорије лица којој припадају према старосној граници, односно радном искуству.

Олакшицу може да оствари послодавац који је правно лице, односно предузетник, ако заснивањем радног односа са новозапосленим лицем повећа број запослених у односу на број запослених на дан 31. марта 2014. године, као и послодавац који започне обављање делатности после тог датума.

Олакшица се остварује као право послодавца који запосли ново лице да оствари повраћај дела плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање, на терет запосленог и на терет послодавца, по основу зараде за новозапослено лице. Право на повраћај дела плаћених доприноса по основу зараде за новозапослено лице може да се оствари по основу зараде исплаћене закључно са 30. јуном 2016. године.

Послодавац има право на повраћај плаћених доприноса, и то:

1) 65% ако је засновао радни однос са најмање једним, а највише са девет новозапослених лица;

2) 70% ако је засновао радни однос са најмање 10, а највише са 99 новозапослених лица;

3) 75% ако је засновао радни однос са најмање 100 новозапослених лица.

Олакшицу не могу остварити државни органи и организације, јавна предузећа, јавне службе и други директни или индиректни буџетски корисници, као и послодавац који за одређено лице користи било коју врсту подстицаја у складу са одговарајућим прописом.

Уз члан 3.

Предложено је брисање члана 45а Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Уз члан 4.

Предлаже се да се одредбе члана 1. овог закона примењују од 1. јуна 2014. године, а одредбе чл. 2. и 3. овог закона од 1. јула 2014. године, а изузетно да се код обрачуна и исплата зараде, односно плате и накнаде зараде, односно накнаде плате, стопе доприноса за обавезно социјално осигурање из члана 1. овог закона примењују почев од обрачуна и исплата за месец јун 2014. године.

Уз члан 5.

Предлаже се да послодавац који је до 1. јула 2014. године стекао право на олакшицу из чл. 45. и 45а Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13 и 108/13), олакшицу остварује у складу са тим законом.

Члан 6.

Предлаже се да овај закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разматрање и доношење овог закона по хитном поступку, предлаже се у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12-пречишћен текст), из разлога што би недоношење овог закона по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по рад органа и организација.

VI. СТУПАЊЕ НА СНАГУ ПРЕ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”

Уставни основ за ступање на снагу овог закона раније од осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, садржан је у члану 196. став 4. Устава Републике Србије.

Потребно је да овог закона ступи на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” јер постоје нарочито оправдани разлози економске природе.

VII. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Процењује се да ће се због измене стопа доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање и обавезно здравствено осигурање повећати приход Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, а смањити приход Републичког фонда за здравствено осигурање, за око 18 милијарди динара до краја године.

Очекује се да ће по основу олакшице предложене овим законом и олакшице предложене Законом о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, ефекат предложених решења на буџет Републике износити око 0,5 милијарди на сваких 10.000 новозапослених лица.

1. На кога ће и како ће највероватније утицати решења у Закону

Предложена решења у погледу измене стопе доприноса неће свеукупно имати утицај на повећање збирне стопе доприноса (остаје непромењена). Међутим, овај закон ће утицати на приходе Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и Републичког фонда за здравствено осигурање, у смислу да ће се приход Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање повећати за око 18 милијарди динара до краја године, а да ће се приход Републичког фонда за здравствено осигурање смањити за исти износ у наведеном периоду.

Предложени закон ће утицати на послодавце који су правна лица и предузетници који обављају делатност у приватном сектору. Предложеним законским решењем послодавцима из приватног сектора даје се фискални подстицај како би инвестирали у радна места и запошљавали више лица.

Поред тога, овај закон ће утицати и на физичка лица која заснују радни однос код послодавца јер ће им се омогућити остваривање права из радног односа и по том основу права из обавезног социјалног осигурања - права из пензијског и инвалидског осигурања, права из здравственог осигурања и права по основу осигурања за случај незапослености.

2. Какве трошкове ће примена Закона створити грађанима и привреди

Предложена законска решења не стварају додатне трошкове грађанима и привреди. Предложеном олакшицом омогућава се да послодавци смање трошкове свог пословања.

3. Да ли су позитивне последице доношења Закона такве да оправдавају трошкове које ће он стварати

Предложена решења не стварају трошкове ни грађанима ни привреди с обзиром да имају за циљ стварање услова за прилив инвестиција, запошљавање и привредни раст кроз обезбеђивање повољнијих услова

привређивања растерећењем привредних субјеката - послодаваца који заснују радни однос са новим лицима и повећају број запослених.

Позитивне последице доношења овог закона односе се на отклањање сиве зоне у области запошљавања и њено превођење у легалне токове. Овом мером подстиче се легално запошљавање и самим тим побољшање положаја лица која су незапослена, односно која раде али нису пријављена на обавезно социјално осигурање. Ова мера представља једну од мера реформе пословног окружења које имају за циљ смањење ризика и трошкова пословања у Републици Србији.

4. Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Имајући у виду измене које се односе на олакшицу код обавезе плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање по основу зараде, предложено законско решење утиче на развој приватног сектора стварањем услова за подстицање оснивања привредних субјеката.

5. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о Закону

Овај закон је у поступку припреме достављен надлежним министарствима и другим надлежним органима, тако да је заинтересованим странама пружена прилика да се изјасне о предложеном закону.

6. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава

Министарство финансија надлежно је за спровођење предложеног закона, за његову уједначену примену на територији Републике, као и за давање мишљења о његовој примени.

Посебно истичемо да Министарство финансија, периодичним публикавањем Билтена службених објашњења и стручних мишљења за примену финансијских прописа, као и на други погодан начин, додатно обезбеђује транспарентност, информисаност и приступ информацијама, како би се и на овај начин допринело остваривању циљева постављених доношењем Закона.